Redengevende omschrijving

Zoggelsestraat 74 te Heesch

Gemeente Bernheze

Martijn de Jong MA

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat
het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het
gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Objectgegevens

Adres	: Zoggelsestraat 74
Postcode	: 5384 VE
Plaats	: Heesch
Gemeente	: Bernheze
Oorspronkelijke functie	: landbouwschuur
Huidige functie	: landbouwschuur
Bouwjaar	: XIXd

Algemene gegevens

Bezoekdatum	: 23 augustus 2018
Rapportagedatum	: 30 augustus 2018
Auteur	: Martijn de Jong MA

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Inleiding

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Ten westen van het dorp Heesch bevindt zich aan de Zoggelsestraat 74 een vrijstaande landbouwschuur, vermoedelijk daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw. De omgeving bestaat uit een voormalig ontginningslandschap, bestaande uit oost-westelijke gerichte wegen waarlangs bebouwing ontstond met haaks daarop georiënteerde verbindingswegen. Op historische topografische kaarten herinneren namen als 'De groene bunders' en 'de nieuwe erven' aan dit ontginningsverleden. De Zoggelsestraat is een van de oost-west gerichte ontginningswegen in het gebied.
De landbouwschuur bevindt zich aan de noordzijde van de Zoggelsestraat op slechts enkele meters van de rooilijn, met de nokas evenwijdig aan de straat en pal tegenover de kortgevelboerderij Zoggelsestraat 55. De schuur behoorde oorspronkelijk tot deze boerderij. Deze beschrijving dient om de cultuurhistorische waarde van de schuur vast te stellen. De schuur is momenteel niet in gebruik.

Luchtfoto van Heesch en omgeving. De rode pijl markeert de locatie van de schuur.
Bron: Google Maps.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Uitsnede van dezelfde luchtfoto. De rode pijl markeert de locatie van de schuur.
Bron: Google Maps.

De landbouwschuur is vermoedelijk tegelijk met de tegenoverliggende boerderij Zoggelsestraat 55 gebouwd in het laatste kwart van de negentiende eeuw. De Zoggelsestraat was destijds nog een onverharde landweg. Op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832 komen zowel de boerderij, als de schuur nog niet voor. Op de historisch topografische kaarten komt de boerderij voor het eerst voor in 1899. De schuur is dan nog niet ingetekend, maar staat pas ingetekend op de topografische kaarten vanaf 1967. Dit houdt mogelijk verband met de verstening van de schuur, waarvan de gevels oorspronkelijk waarschijnlijk volledig met hout of stro bekleed waren.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

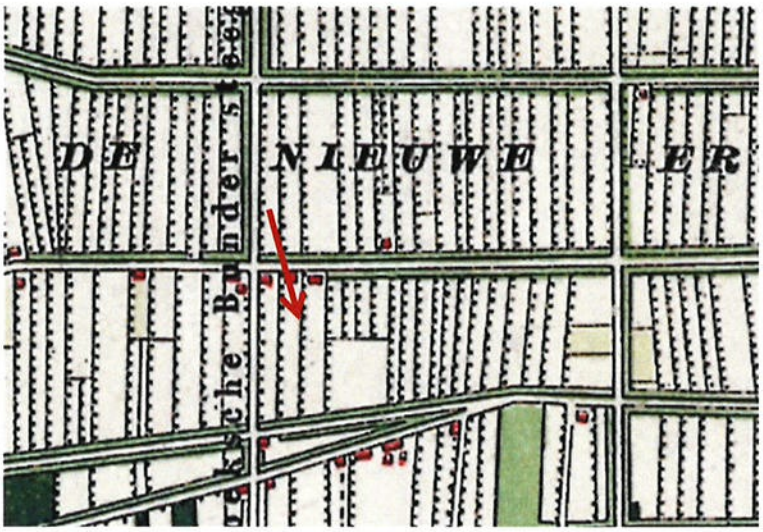

Topografische kaart uit 1899. De rode pijl markeert de locatie van de boerderij Zoggelsestraat 55. De landbouwschuur staat hierop nog niet ingetekend. Bron: topotijdreis.nl.

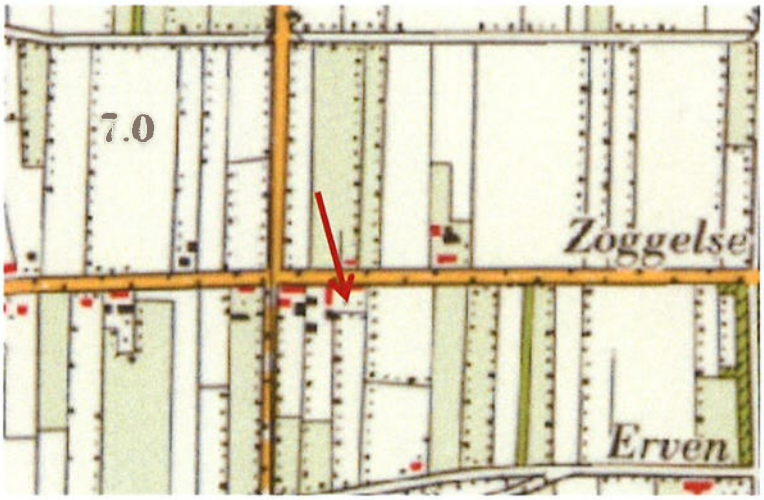

Topografische kaart uit 1967. De rode pijl markeert de locatie van de landbouwschuur. Bron: topotijdreis.nl

De schuur Zoggelsestraat 74 is een dwarsdeelschuur met mogelijk dubbele dwarsdeel. De schuur zal waarschijnlijk hoofdzakelijk als tas- en dorsruimte zijn gebruikt en gedeeltelijk als stal. De grote deeldeuren zitten bij dit type in de lange gevel. De schuur is gebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond met een aangekapte aanbouw aan de straatzijde. De gevels zijn hoofdzakelijk opgetrokken in kalkzandsteen, gemetseld in kruisverband. De schuur heeft een schilddak, gedekt met golfplaten. Alleen het metselwerk aan de straatzijde is opgetrokken in een rode baksteen, eveneens in kruisverband gemetseld. In de beeldbank van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) bevinden zich enkele oudere foto's uit 1989 van de schuur en tegenoverliggende boerderij. De foto's tonen dat de schuur sindsdien nauwelijks meer is aangepast.

Een aantal foto's toont nog resten van de voormalige strobedekking van het dak. De gevels zullen oorspronkelijk uit hout of fitselstek (leem met stro) hebben bestaan. Vermoedelijk zijn de gevels van kalkzandsteen in het eerste kwart van de twintigste eeuw versteend.

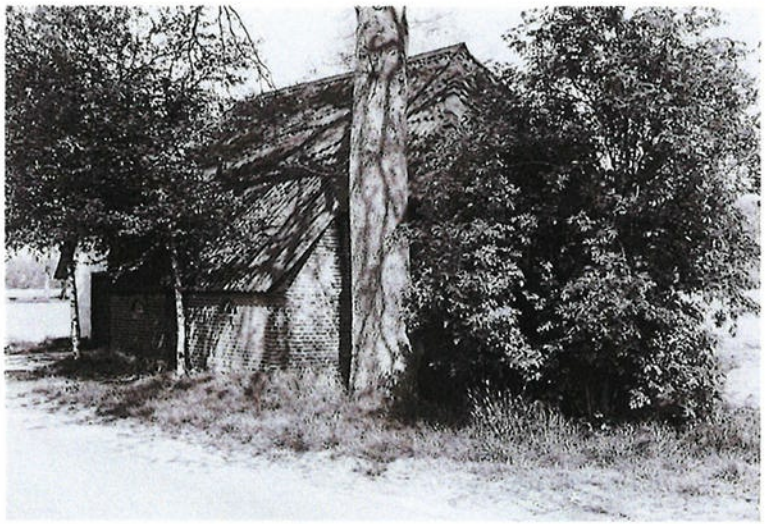

Oude foto van de schuur Zoggelsestraat 74, 1989. Foto: W. van Leeuwen. Bron: BHIC.

Oude foto van de schuur vanuit het westen gezien, 1989. De golfplaten op het dak zien er op deze foto nog vrij nieuw uit. Bron: BHIC.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Links: oude foto met detail van de linkerzijgevel van de schuur, 1989. Bron: BHIC. Rechts: Oude foto van de schuur vanaf het noorden gezien, 1989. Op de achtergrond de boerderij Zoggelsestraat 55. Bron: BHIC.

Oude foto van de schuur vanaf het oosten gezien, 1989. Op het dakschild ligt nog een dakbedekking van stro. Bron: BHIC.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak! De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Oude foto van de schuur vanuit het oosten gezien, 1989. Bron: BHIC.

Beschrijving

Exterieur

De schuur heeft zoals gezegd mogelijk een dubbele dwarsdeel. De gevel bevat v.l.n.r. een houten opgeklampte loopdeur in een houten kozijn onder gemetselde rollaag. Daarnaast dubbele opgeklampte houten deeldeuren, waarvan de linker deur voorzien was van een venster. Gehengen dateren uit de twintigste eeuw en zijn deels nogmaals vernieuwd. Rechts van de linkse deel de aangekapte aanbouw. Deze is opgetrokken in metselwerk van rode handvormsteen, gemetseld in kruisverband. Het metselwerk van de aanbouw is op verschillende plaatsen opnieuw gevoegd. De aanbouw heeft twee getoogde 3-ruits betonnen stalvensters met rechte rollaag onder en getoogde rollaag boven. Tussen de stalvensters een houten opgeklampte loopdeur onder houten latei. De gehengen dateren uit de twintigste eeuw. Duimen zijn mogelijk ouder. De rechterkopgevel van de aanbouw is nog gedeeltelijk voorzien van een oudere kalkhoudende voeg. Uiterst rechts in de voorgevel dubbele houten opgeklampte deuren met houten wandbeschot daarboven. Mogelijk bevonden zich hier eerder deeldeuren van eenzelfde hoogte als in de linkerdeel en zijn ze later verlaagd ten behoeve van het gebruik als stal.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak! De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Linkerzijde van voorgevel met loopdeur en deeldeuren.

Links: linkerzijde van aangekapte aanbouw. Rechts: één van de stalvensters in de aangekapte aanbouw.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat
het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het
gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Aanbouw met loopdeur en stalvenster.

Houten dubbele deuren rechts in de voorgevel.

De linkerzijgevel is opgetrokken uit kalkzandsteen, gemetseld in kruisverband met kalkhoudende voeg. De gevel bevat drie openingen. Links een houten kozijn onder rollaag, waarbinnen eerder een houten (varkens)deur heeft gezeten. Ongeveer in het midden van de gevel een getoogd betonnen 3-ruits stalvenster tussen rollagen. Rechts in de gevel een opening onder rollaag met houten kozijn, waarbinnen zich vroeger een houten luikje bevond (zie oude foto). Het metselwerk toont enkele kleine inboetingen.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Zijgevel vanuit het westen gezien.

De achtergevel is opgetrokken uit kalkzandsteen met kalkhoudende voeg. De gevel telt drie gevelopeningen met elk een houten tweeledige loopdeur. De linker twee loopdeuren zijn pas na 1989 aangebracht. De rechtse loopdeur is ouder en komt al voor op de oude foto's. Delen van het metselwerk zijn niet doorgevoegd, met name rondom de later aangebrachte deuren en onder de dakrand. Vermoedelijk zijn de gevel iets verhoogd met het aanbrengen van het golfplaten dak.

Achtergevel vanuit het noorden gezien.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Detail achtergevel met de oudste houten deur.

Detail achtergevel met de later geplaatste deuren.

De linker zijgevel is ook opgetrokken in kalkzandsteen, gemetseld in kruisverband met kalkhoudende voeg. De gevel telt één opening, namelijk een betonnen 3-ruits getoogd stalvenster. Op de oude foto's is te zien dat het stalvenster nagenoeg tegen de dakrand aanzat. Nu zit het venster er zo'n 6 lagen onder. Aan het metselwerk is te zien dat de huidige bovenste 4 metsellagen vernieuwd zijn. In combinatie met het metselwerk in de achtergevel staaft dat het vermoeden dat de kap wat is verhoogd cq. ingekort bij het aanbrengen van het nieuwe dak.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Rechterzijgevel.

Rechterzijgevel.

Interieur

De schuur heeft een interne houtconstructie bestaande uit drie ankerbalkgebinten. De constructie is hoofdzakelijk opgetrokken uit gekapt (rond)hout, dat waarschijnlijk in de directe omgeving is gewonnen. De sporenkap bestaat uit rondhouten sporen met om elke twee sporen een hanenbalk. De gebintstijlen en ankerbalken zijn verbonden middels traditionele houten pen-en-gatverbindingen. De schoren zijn hoofdzakelijk gespijkerd. De kap bevat geen spanten, maar wordt ondersteund door de wormen, de lange houten liggers die bovenop de gebintstijlen rusten. De achterste gebintstijl van het eerste gebint is ingekort en rust op een laag muurtje, dat is aangebracht ten behoeve van een varkensstal. Aan de voorzijde zijn in het laatste kwart van de twintigste eeuw of later enkele ruimtes toegevoegd, door middel van gemetselde binnenmuren van kalkzandsteen. De gebintstijlen van het tweede en derde gebint zijn aan deze zijde ingekort en worden nu gedragen door in de binnenwanden opgenomen gemetselde poeren. Er zijn geen telmerken aangetroffen.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Links en rechts: eerste ankerbalkgebint met zicht op de sporenkap.

Links en rechts: het tweede ankerbalkgebint. De gebintstijl aan de voorzijde is ingekort vanwege het nieuwe metselwerk.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Deels voltooide binnenruimtes uit tenminste laatste kwart van de 20ste eeuw.

Links en rechts: het derde ankerbalkgebint

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor bouwkunst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorische waarden

De schuur aan de Zoggelsestraat 74 is van hoge waarde als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het gebied ten westen van Heesch in de tweede helft van de negentiende eeuw, specifiek met betrekking tot de ontginning van dit gebied.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De schuur is van waarde vanwege de houtconstructie, bestaande uit ankerbalkgebinten met een sporenkap. De constructie is bouwhistorisch waardevol vanwege het gebruik van lokale materialen en de toepassingen van ambachtelijke constructiewijzen.

Situationele en ensemblewaarden

De schuur heeft een hoge ensemblewaarde als onderdeel van het historisch boerderijcomplex Zoggelsestraat 55. De schuur is ook van situationele waarde. De huidige ligging dicht aan de weg herinnert aan de vroegere inrichting, waarbij de onverharde zandweg ter hoogte van de boerderij in feite bij het erf betrokken werd.

Gaafheid en herkenbaarheid

De schuur is van waarde vanwege de gaafheid van de hoofdvorm en van de interne houtconstructie. Daarnaast is de schuur waardevol vanwege de herkenbaarheid als agrarisch bijgebouw.

Zeldzaamheid

In relatie tot de cultuurhistorische, bouwhistorische en ensemblewaarden is sprake van relatieve zeldzaamheid op lokaal niveau.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.

Aanbeveling

Uit oogpunt van cultuurhistorie geniet het de aanbeveling te schuur *in situ* te behouden. Vanuit de eigenaar is de wens uitgesproken de schuur te blijven gebruiken als bijgebouw, zoals garage, en achter de schuur een woning te realiseren. Het blijvend gebruik van de schuur als bijgebouw is wenselijk, omdat daarvoor minder ingrijpende wijzigingen nodig zullen zijn dan bij een herbestemming tot woning bijvoorbeeld.

Met betrekking tot de nieuw te realiseren woning strekt het tot aanbeveling de situationele relatie van de schuur met de boerderij Zoggelsestraat 55 te blijven benadrukken. Dat kan door de nieuwe woning verder achter op het perceel te plaatsen, met een afstand tussen de schuur en nieuwe woning die groter is dan of tenminste even groot is als de afstand tussen de schuur en de boerderij Zoggelsestraat 55. Daarnaast zou de typologie van de 'moderne schuur' passend zijn voor een woonhuis in deze agrarische omgeving en specifiek in dit geval.

Gemeentehuis: De Misse 6
Postbus 19, 5384 ZG Heesch
Telefoon 14 0412
KvK 50475266
Bij voorkeur digitaal:
www.bernheze.org
gemeente@bernheze.org

Meteen aan de beurt op het moment dat het u het beste uitkomt: maak een afspraak!
De gemeente Bernheze werkt voor het gemeentehuis in Heesch alleen op afspraak.